OAMENI DINTR-O BUCATĂ

VICTOR CILINCA

(Acţiunea se petrece undeva-cîndva)

Directorul era gras şi pentru că era gras suporta greu căldurica. Picături mari de sudoare i se prelingeau de pe frunte pe nas şi de acolo cădeau frumos şi des pe faţa de masă roşie. Era foarte cald în ultima vreme aici din cauza verii şi mai ales din cauza REACTORULUI.

— În curînd vom putea fi cu toţii extrem de mîndri, continuă Directorul. Visul omenirii de a păşi pe alte stele aşa, mai vecine, se va realiza în ciuda celora care, nu-i aşa, de milioane şi milioane de ani se opun, spun că n-ar fi posibil, că depăşeşte posibilităţile noastre, că ar fi, mă rog, nerentabil… Noi vom fi aceia care vom furniza, nu-i aşa, energia pentru acest lucru, vom fabrica acel combustibil minunat pe care numai autorii de cărţi l-au mai prevestit, nu-i aşa, prevestit… După cum bine ştiţi, mai sînt numai două laboratoare în lume (ei bine, asta-i în altă parte, dar, mă rog, pomenesc aici de ele prin comparaţie), şi ăstea două laboratoare încearcă numai aaşaa, experimental, lucrul ăsta, de cel puţin douăzeci de ani. Noi, deşi, am început construcţia Complexului de numai patru ani, sîntem bucuroşi cu toţii, cu mic cu mare, să raportăm că experienţa noastră, nu-i aşa, va reuşi, şi încă înainte de termen, chiar în această lună, aşa cum ni s-a spus…

Cel din Centrală se foi pe scaunul său. Ştia săracul că acum va veni partea neplăcută – pentru el – a şedinţei. Momentul în care Directorul îşi va lua inima în dinţi şi va cere suplimentarea creditului.

— Bineînţeles, continuă el, investiţiile mari pe care le implică o atare întreprindere ca a noastră apasă greu pe

umerii statului nostru şi faptul că pînă la sfîrşitul lunii vom avea nevoie de o mică suplimentare de numai două milioane nu trebuie să dezamăgească pe nimeni – cheltuielile vor fi amortizate cu atît mai repede, cu cît darea în funcţiune se va face mai repede!

Operatorul Max, care stătea înghesuit chiar lîngă ieşirea din sala de şedinţe a Complexului, urmărea cu privirea strălucitoare cuvintele festive ale şefului mare. Nefiind o persoană cine ştie ce calificată, pentru Max „pasul pe alte stele” reprezenta un lucru ca şi făcut, de care omenirea chiar avusese întotdeauna nevoie într-adevăr în miile astea de ani. După el, probabil că şi omul se desprinsese din prima maimuţă nemulţumit că aceasta nu trecuse încă la fabricarea PYTHECATRONULUI, combustibilul viitorului salt spre stele.

Inginerul Marcian însă, ca să mai dăm un exemplu, nu strălucea din ochi, avea, se vede, o altă părere. Marcian care, datorită deosebitei sale pregătiri, unilaterale, ce-i drept, în domeniul fizicii atomice, nu putea fi corupt nici cu fraze frumoase, nici cu prea uşoare ameninţări, bătea doar darabana cu degetele în masa aparatului de proiecţie de care se sprijinea. El mai ştia că nici doi la sută din cele două milioane nu vor fi alocate sectorului PROTECŢIE, aşa cum ar fi fost desigur imperios necesar. Ecranele de protecţie antipyth fuseseră realizate chiar aici în Complex, cu o inerentă economie de material, şi astfel că se impunea dublarea lor. Altfel, un accident cu urmări nebănuite ar fi primejduit sănătatea, poate chiar viaţa tatălui a doi copii care tocmai se întîmpla să fie Marcian. Bătînd darabana din degete, se tot întreba dacă nu era cazul să semnaleze şi celui de la Centrală conţinutul rapoartelor sale anterioare, ar fi trecut astfel peste capul şefului cei mare. Da, nici măcar două milioane nu ar fi suficiente – se alocaseră prea mulţi bani pentru decoraţiunile faţadei şi

ale sălii de şedinţe, rămînea foarte-foarte puţin pentru antipyth. Ştia însă cît de greu ar fi să se obţină chiar şi aceste două milioane şi dacă rapoartele sale rămîneau îngropate în mapa Directorului, lucrările vor continua cu riscul vieţii lor. Marcian se temea însă să se ridice în picioare – se întîmpla să fie tatăl a doi copii!

Un grup de muncitori necalificaţi opriţi cu japca peste program la această întîlnire cu iubitul nostru oaspete din Centrală aplaudară atunci frenetic expunerea Directorului, apoi continuară să joace wist.

— Hm, hm, făcu distinsul oaspete. Investiţia făcută deja în făbricuţa dumneavoastră nu este una din acelea care s-ar numi, într-un limbaj mai frust, „direct rentabilă”. Ţine aşa, mai mult de… obrazul subţire al oraşului… (şi se bătu cu degetul peste falca puternică).

Directorul transpiră şi mai mult. Picăturile începură să cadă mai des şi mai semnificativ.

— Nu-i vorba aici doar de mîndrie personală, mugi el disperat, e vorba de mîndria noastră, a tuturor.

Cineva care ţinea de şase folosi cu furie cotul, iar cei cinci muncitori tresăriră, lăsînd cărţile.

— I-auzi, mă!

Cei cinci izbucniră imediat în ovaţii prelungite, iritînd personalul tehnic aşezat mai în faţă şi speriind-o pe femeia de serviciu care venea cu o tavă nouă plină de pahare cu apă minerală.

— Linişte! tună enervat Directorul.

Cei cinci tăcură, apoi continuară în şoaptă să se certe dacă ultimul ieşise cu as sau cu valet.

*

— Nu înţeleg de ce trebuia să punem în funcţiune un reactor, spuse Marcian mai tîrziu, după şedinţă, inginerului şef.

— Trebuia să se vadă că sîntem aproape gata, cum s-a şi raportat de altfel, explică acesta. Pentru că Directorul nostru n-o să aibă niciodată curajul să-şi rişte fundul şi să le pună ca lumea piciorul în prag la Centrală: „Ori eu, ori voi!”.

Marcian ceru voie să-şi aprindă ţigara. În sală nu mai era nimerii. Şi în toată clădirea totul părea mort, prin geamurile murdare se vedea curtea lungă, pustie. Numai scrumul ţigărilor vibra în scrumieră – reactorul numărul trei se simţea trăind undeva în hala de deasupra lor.

— Nu mi s-a aprobat dublarea ecranelor şi din cele vechi de la trei mi-au mutat două la reactorul numărul unu, ca să nu se prindă ăsta în ce stadiu e! Nu vi se pare că par că se fărîmă totul în jur?

Inginerul-şef ridică din umeri – el era prea mic, să răspundă cine decide!

*

Marcian urcă în secţie. De fapt, nu-l obliga nimeni să facă acest lucru, îşi terminase programul, însă frica, un sentiment care pe alţii îi îndepărtează de pericol, pe el îl atrăgea ca un magnet.

Max era la locul lui, celălalt băiat intrase după panouri la RĂCIRE – se defectase se pare ceva. Deşi era interzis, Max trăgea de zor dintr-o ţigară fără filtru. Inginerul simţi parcă ceva în aer şi-şi aprinse şi el o ţigară.

— Ni s-au topit pur şi simplu bidoanele din cheson. Şi borcanu’ ăla de muştar s-a făcut piftie. Cînd am venit de la şedinţă mi-a arătat ăsta – totul era fleaşcă!

— Să văd, spuse speriat Marcian.

Într-adevăr, în faţa chesoanelor erau cîteva băltoace – două mari şi una mai mică, kaki.

— Ce-i curios, se scărpină în barbă inginerul, e că nu par să se combine între ele lichidele. Uite, ăsta trebuie să

fie de la borcanul de muştar. Cîte bidoane erau, două?

— Îhî, rămase cu gura căscată operatorul.

— E clar, devin lichide de la drăcia asta de reactor, cine dracu’ l-o fi proiectat! Toate lucrurile devin lichide, fără să înceteze, cred, de a rămîne o entitate.

Max nu îndrăzni să întrebe ce înseamnă cuvîntul „entitate”. Marcian încerca să antreneze masa vîscoasă a unuia din bidoane cu o riglă. Lichidul se lăţi spre uşă fără să se antreneze după el băltoaca verde de la borcanul de muştar.

— Curge. Curge peretele, se aibi Max. Inginerul rămase pur şi simplu cu gura căscată.

— Cheamă-l şi pe ălălalt şi să oprim hardughia!

Operatorul se împotrivi: de ce tocmai pe serviciul lui? Ei nu puteau face acest lucru, trebuia mai întîi anunţat inginerul şef!

Marcian fugi înjurînd. Bineînţeles că telefonul public din hol, care era mai la îndemînă, nu funcţiona, dar distruse lacătul de la telefonul ofiţerului de serviciu sub ochii acestuia care-l urmărea înfricoşat. Măsura cu închiderea telefonului era luată pentru a preîntîmpina încărcarea cheltuielilor Complexului şi cu convorbiri particulare. Nu-l sună pe inginerul şef, ci direct pe Director.

— Dom’ Director, e groasă! Reactorul trebuie oprit imediat! La capătul celălalt al firului se auzi o respiraţie înfricoşată.

— Ce, eşti nebun? Tipu’ de la Centrală e aici pînă mîine! Pînă mîine nu mă interesează nimic, indiferent ce se întîmplă! Nu opriţi nimic!!!

Telefonul piui în continuare o vreme înainte ca inginerul să-şi dea seama că vorbea de fapt singur. Formă din nou numărul.

— Gata, poţi să te duci acasă! Nu mai lucrezi la noi, făcu Directorul furios.

— Plătesc lacătul, îl asigură pe ofiţerul de serviciu, repezindu-se în sus pe scări. Deschise uşa secţiei şi un lichid greţos se răspîndi pe hol. Resturi de haine se mai puteau vag distinge în masa semitransparentă de la picioarele lui. Se opri dezgustat – i se părea chiar că piftia tremură puţin, puteau fi însă de vină vibraţiile reactorului. Înainte de a-şi da seama că i se năclăiseră bine picioarele, Marcian făcuse deja cîţiva paşi înăuntru. Se sprijini de resturile unui birou şi un creion chimic se rostogoli cu zgomot în baltă. Zgomotul mic se amplifică în urechile sale şi inginerul se porni să urle fără motiv.

Se auziră paşi pe scară şi ofiţerul de serviciu apăru gîfîind.

— Scoateţi-mă de aici, urlă disperat Marcian. Apoi văzînd că omul dădea să intre, se sperie de-a binelea: e Max, nu călca pe el!

Ofiţerul se lămurise, era şi el fizician, aşa că nu-i fu greu să explice Directorului în ce consta avaria, după ce mai întîi vărsă pe săturate, peste geam.

*

La sosirea Directorului nu-l mai găsiră pe Marcian. Două băltoace puturoase se logodeau pe podea cu pudoare – se observa clar o linie de demarcaţie între cele două lichide, nici în viaţă nu se prea amestecă un inginer cu un biet operator. Creionul chimic se mişca parcă uşor, imperceptibil. Într-un efort într-adevăr neomenesc, cineva scrisese pe podea: NU PUTEM VORBI, DAR SIMŢIM TOTUL: SÎNTEM OAMENI!

Directorul porunci să se măture la scurgere mizeria şi se retraseră cu toţii în sala de şedinţe. Pierdură însă aproape imediat şi femeia de serviciu, astfel încît fu foarte greu pentru cineva să susţină că cei trei angajaţi – acum patru – spălaseră pur şi simplu putina. În orele care

urmară, ore teribile, Directorul îşi stabili cartierul general în micul birou antifonat de la subsol. Aici ceru telefonic să se aducă patru panouri de la celelalte reactoare care nu erau în funcţiune. Două din ele erau chiar proaspăt vopsite şi făceau astfel o impresie dintre cele mai bune. Se constată însă că era numai o impresie. Păcat că se furase mult antipyth, sub vopsea rămînînd numai trei plăci aglomerate din lemn. Ce-i drept, zdravene. Ancheta va releva ulterior că cei care sustrăseseră antipyth în scopuri personale făceau parte din cei care îşi pierduseră de altfel viaţa în tragicul accident.

Prin tavanul micului birou antifonat străbăteau totuşi vibraţiile reactorului. Nu, nu trebuia anunţat nimeni! Maică-măiculită, nu putea fi nimeni acuzat în afară de el! Dacă ar putea da toată vina pe Marcian care, nu-i aşa, sabotase lucrarea venind peste program în secţie! Cineva anunţase totuşi spitalul, însă trupurile se scurseseră de mult prin canalizare într-o excelentă stare de funcţionare! Nu ştiu cine, nu mă întrebaţi, anunţase văduvele sau poate că ceva plutea prin aer. Şi nu numai doi copii încercau acum să treacă de portar şi de cei cîţiva de la paza militarizată. De nu s-ar deschide o anchetă! Prea tîrziu ordonă Directorul interzicerea intrării celor care lucrau în Complex în alte schimburi. Pe scări răsunau paşi şi strigăte, dar prin pereţii groşi nu se auzea nimic. Nici măcar sirena pompierilor, care se repeziră cu topoare şi cu furtunele lor spre canalizarea care încă mai funcţiona şi-i înghiţi cît ai zice peşte. Alţi opt muncitori încercară să împingă nişte panouri bune, dar se „topiră” şi ei în cîteva clipe, fără a apuca nici măcar să strige. Se retraseră cu toţii un nivel mai jos, în timp ce pereţii secţiei curgeau prin sorbul canalizării.

Cineva încercă uşa. De mai multe ori. Directorul se ridică în picioare, alb la faţă. Nici nu apucase să întocmească un raport justificativ! Părea că uşa se va rupe.

O deschise cu teamă şi privi pierdut la cei cîţiva oameni care astupaseră holul. Alţii îi împingeau din spate, unii cu furie, alţii ca să-şi găsească un adăpost. Telefoanele sunau, însă el nu le dădu nici un fel de atenţie.

— Nu se poate închide. A încercat cineva să taie alimentarea de la tabloul central (se făcuse întuneric în toată clădirea) însă *lucrul ăla* merge şi fără curent!

Directorul îl recunoscu cu greu pe ofiţerul de serviciu din ziua aceea nefastă.

— Au intrat şi pompierii voluntari din echipa noastră, aşa cum aţi indicat, şi acu' nu mai sînt nici ei şi planşeul de deasupra sălii de şedinţă curge! Nu avem pe unde ieşi, clădirea curge pe noi!

Din spate se auzi un plînset. Ca de femeie, apoi mai multe strigăte. Directorul se întoarse spre birou, încercînd să găsească ceva salvator printre hîrtii. Era însă prea întuneric! Cineva aprinsese o brichetă, apoi apărură de nu ştiu unde lumînări. Directorul smulse una şi o lipi de tăblia biroului.

— Cine v-a dat voie să întrerupeţi curentul? răcni el deodată atît de fioros, încît cei din spatele uşii se retraseră călcînd pe cei de pe scări. Directorul profită ca să închidă uşa capitonată şi să tragă cele două zăvoare.

Încercă să prindă la telefon pe cineva de la Centrală, însă telefonul tăcu brusc. Era cald, teribil de cald! Îşi luă un pahar curat şi supse ultimul gît de whisky şi pentru că era în continuare al dracului de cald, transpiraţia curgîndu-i de pe fruntea îngustă pe nas şi de acolo pe podeaua acoperită cu mochetă neagră, deschise robinetul. Se auzi imediat zgomotul aerului împins de lichid, apoi paharul se umplu cu ceva tulburător. Directorul se dădu scîrbit înapoi, scăpînd paharul. Chiuveta se umplu repede şi lichidul groaznic îi atinse într-o clipită pantofii. Şeful se dezmetici atunci, însă nu reuşi să-şi degajeze picioarele. Se împiedică de parcă cineva i-ar fi pus înadins piedică şi se

lovi cu capul de un scaun, din păcate, fără să moară imediat sau să-şi piardă cumva cunoştinţa. Apoi lichidul îl înveli ca o platoşă lipicioasă, îi intră în gură, în nas şi urechi, îi umplu în cîteva secunde plămînii mari de director. Şi nivelul vîscos creştea, creştea, astfel încît în curînd Directorul putu pluti de-a binelea într-o baltă mică, legănat pe umerii supuşilor. O vreme îşi vădi nemulţumirea, se încruntă ca la şedinţe, apoi nu se mai zbătu. Cineva care vede problema din afară ar putea crede că-i făcea chiar plăcere, judecînd după aerul senin şi nobil pe care îl afişa.